

SXEDIO.FW7

19.11.1951: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΥΠΟΒΑΛΛΕΙ ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΑΠΕΙ ΝΑ ΜΙΛΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΗΔΕΜΟΝΙΩΝ ΤΟΥ ΟΗΕ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ "ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΜΗ ΑΥΤΟΚΥΒΕΡΝΩΜΕΝΑ ΕΔΑΦΗ". ΕΝΤΟΝΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗ ΑΝΑΦΕΡΘΕΙ Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ ΣΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Η Εθναρχία δεν ήταν ικανοποιημένη από την αόριστη αναφορά του αντιπροσώπου της Ελλάδας Ιωάννη Πολίτη στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στο Παρίσι και προχώρησε πιέζοντας τα πράγματα περισσότερο δεδομένου ότι θα ακολουθούσαν ομιλίες Ελλήνων αντιπροσώπων, όπως του ελλαδίτη βουλευτή Γεωργίου Μαύρου και του Κυπριακής καταγωγής Λουκή Ακρίτα, σε Επιτροπές του ΟΗΕ.

Παράλληλα όμως ο Μακάριος απευθύνθηκε προσωπικά στην Επιτροπή Κηδεμονιών του ΟΗΕ και ζήτησε με τηλεγράφημά του όπως του επιτραπεί να μεταβεί στο Παρίσι και να μιλήσει ενώπιον της.

Στο τηλεγράφημά του ο Μακάριος σύμφωνα με το πρακτορείο "Ρόϊτερ" ανέφερεν ότι οι Κύπριοι δεν ήθελαν να συνεχισθεί το βρετανικό καθεστώς κατοχής και πρόσθετε ότι αγωνίζονταν για ελευθερία και εθνική ζωή "η οποία θα εξασφαλισθεί μόνο με την ένωση με τον ελληνικό κράτος στο οποίο ανήκουν φυλετικώς".

Ταυτόχρονα ο Μακάριος καλούσε το Σωκράτη Λοϊζίδη να προβεί σε κατάθεση της αίτησης του.

Ο Λοϊζίδης δεν έχασε καιρό και στις 20 Νοεμβρίου κατέθεσε την αίτηση του Μακαρίου, όπως του επιτραπεί να μιλήσει στην Τέτατη Επιτροπή Κηδεμονιών του ΟΗΕ πάνω στο θέμα "Πληροφορίες από τα μη αυτοκυβερνώμενα εδάφη" που ήταν γραμμένο στη ημερήσια διάταξη.

Ανέφερε ο Σωκράτης Λοϊζίδης στην επιστολή του προς τη Γραμματεία της Επιτροπής Κηδεμονιών:

"Κύριε Πρόεδρε,

Σχετικώς με το νυν υπ' αριθμόν 3 θέμα της ημερησίας διατάξεως της 4ης Επιτροπής "πληροφορία

εκ των μη αυτοκυβερνωμένων εδαφών", η Α. Μ. ο Αρχιεπίσκοπος και Εθνάρχης "πολιτικός και εθνικός ηγέτης" της Κύπρου, σας έστειλεν εν τηλεγράφημα, φυσικά εις ένα τηλεγράφημα η Α. Μακαριότητα μόνον νύξιν ηδύνατο να κάμη του ζητήματος, όπερ είναι: Να φέρη εις γνώσιν της 4ης Επιτροπής τους πολιτικούς και εθνικούς πόθους του Κυπριακού λαού και να πληροφορήση αυτήν περί της εφαρμογής της διακηρύξεως των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν Κύπρω.

Διά τούτο είναι ορθόν και δίκαιον να επιτραπή εις την Α. Μακαριότητα να εμφανισθή ενώπιον της 4ης Επιτροπής διά προφορικήν ακρόασιν.

Αναφερόμεθα κ. Πρόεδρε εις την έκθεσιν της ειδικής επιτροπής επί των διαβιβαζομένων πληροφοριών βάσει του άρθρου 73 του Χάρτου, σελ. 41, ένθα αναφέρονται τα εξής: "Το ενδέκατον κεφάλαιον του Χάρτου δεν είναι απλή διακήρυξις υψηλών αρχών. Περιλαμβάνει επίσης ωρισμένας υποχρεώσεις των οποίων η σημασία έχει γενικώς αναγνωρισθή. Η καταχώσις του ενδεκάτου κεφαλαίου περί μη αυτοκυβερνωμένων εδαφών εις τον Χάρτην απαιτεί όπως σχετικώς προς το κεφάλαιον τούτο όλα τα μέλη σέβωνται τον Χάρτην εν τω συνόλω του περιλαμβανομένων των εξουσιών και λειτουργιών των οργάνων, των Ηνωμένων Εθνών, ως επίσης και των σκοπών και αρχών των Ηνωμένων Εθνών.

Εχοντες τούτο υπ' όψιν κ. Πρόεδρε, ελπίζομεν ότι θα ανακοινώσητε την αίτησιν ταύτην εις την 4ην Επιτροπήν ίνα αποφασίση επί ταύτης.

Παρίσι 19.11.1951

Σ. ΛΟΙΖΙΔΗΣ

Αντιπρόσωπος της Εθναρχίας της Κύπρου".

(Μεταγλώττιση)

"Κύριε Πρόεδρε,

Σχετικά με το υπ' αριθμό 3 θέμα της ημερήσιας διάταξης της 4ης Επιτροπής "πληροφορίες από τα μη αυτοκυβερνώμενα εδάφη", η Α. Μ. ο Αρχιεπίσκοπος και

Εθνάρχης "πολιτικός και εθνικός ηγέτης" της Κύπρου, σας έστειλεν ένα τηλεγράφημα, φυσικά σε ένα τηλεγράφημα η Α. Μακαριότητα μόνον νύξη μπορούσε να κάμει στο ζήτημα, το οποίο είναι: Να φέρει σε γνώση της 4ης Επιτροπής τους πολιτικούς και εθνικούς πόθους του Κυπριακού λαού και να πληροφορήσει αυτήν για την εφαρμογή της διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρω.

Γι' αυτό είναι ορθό και δίκαιο να επιτραπεί στην Α. Μακαριότητα να εμφανισθεί ενώπιο της 4ης Επιτροπής για προφορική ακρόαση.

Αναφερόμαστε κ. Πρόεδρε στην έκθεση της ειδικής επιτροπής για τις διαβιβαζόμενες πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 73 του Χάρτη, σελ. 41, όπου αναφέρονται τα εξής: "Το εντέκατο κεφάλαιο του Χάρτη δεν είναι απλή διακήρυξη υψηλών αρχών. Περιλαμβάνει επίσης ορισμένες υποχρεώσεις των οποίων η σημασία έχει γενικά αναγνωρισθεί. Η καταχώρηση του εντεκάτου κεφαλαίου για μη αυτοκυβερνώμενα εδάφη στο Χάρτη απαιτεί όπως σχετικά προς το κεφάλαιο αυτό όλα τα μέλη σέβονται τον Χάρτη στο σύνολο του περιλαμβανομένων των εξουσιών και λειτουργιών των οργάνων, των Ηνωμένων Εθνών, όπως επίσης και των σκοπών και αρχών των Ηνωμένων Εθνών.

Εχοντες τούτο υπόψη κ. Πρόεδρε, ελπίζουμε ότι θα ανακοινώσετε την αίτηση αυτή στην την 4η Επιτροπή για να αποφασίσει γ' αυτήν.

Παρίσι 19.11.1951

Σ. ΛΟΙΖΙΔΗΣ

Αντιπρόσωπος της Εθναρχίας της Κύπρου".

Στην απόφαση του Μακαρίου και στην ενέργεια του Λοϊζίδη αντίδρασαν έντονα οι Βρεταννοί που άρχισαν τα διαβήματα προς δυο κατευθύνσεις: Προς την ελληνική Κυβέρνηση στην Αθήνα και την ελληνική αντιπροσωπεία στο Παρίσι για να αποτύχουν παρουσίαση του Κυπριακού από το Μακάριο γιατί θεωρούσαν ότι η καθιέρωση της αρχής να εγκαλεί τη Βρετανία στο διεθνές Σώμα κάθε υπόδουλος θα είχε

σοβαρές επιπτώσεις τόσο στην ίδια όσο και στα συμφέροντα του δυτικού κόσμου γενικότερα.

Ο Άγγλος πρεσβευτής στην Αθήνα Σερ Τσιαρλς Πηκ συ συναντήθηκε με τον Αβέρωφ στις **20** Νοεμβρίου και εξέφρασε τις απόψεις της Κυβέρνησης του.

Σύμφωνα με τα αρχεία του "Φόρειν Οφφισ" ο Αβέρωφ ανέλαβε να μεταφέρει τις απόψεις του Πηκ στην Κυβέρνηση του:

"Πηκ, Αθήνα, **20** Νοεμβρίου **1951 R/1081/ 1001/119**.

Ο Αβέρωφ είπε ότι η Κυβέρνηση του τελούσε υπό ισχυρή και αυξανόμενη πίεση να φέρει το κυπριακό στην παρούσα σύνοδο του ΟΗΕ.

Του απάντησα ότι ήλπιζα πως θα το ξανασκεφτόταν. Η στιγμή ήταν εντελώς άκαιρη για να τεθεί το θέμα. Αν ετίθετο η Κυβέρνηση μου δεν θα κατανοούσε.

Συμφώνησε να μεταφέρει τις απόψεις μου στον Στρατηγό Πλαστήρα".

Στο Παρίσι πάλι ο υφυπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας Σέλγουϊν Λόϊντ άρχισε τις παρασκηνιακές επαφές με την ελληνική αντιπροσωπεία σύμφωνα με την εφημερίδα "Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία", Ιανουάριος **1979**, (συνέντευξη Γεωργίου Μαύρου):

"Ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών Σέλγουϊν Λόϊντ ζητεί να συναντηθεί με την ελληνική αντιπροσωπεία στο Παρίσι, στο ξενοδοχείο Ουίνσωρ της Οδού Μπυλόν. Λίγο πιο κάτω στον ίδιο δρόμο, στον αριθμό **38**, είναι το σπίτι που φέρει την εντειχισμένη πλάκα "Εδώ έζησε και απέθανε ο Ελευθέριος Βενιζέλος".

Ο Λόϊντ αναπτύσσει ξεκάθαρα τη θέση της κυβέρνησης του.

Με δεδομένη την έκρυθμη κατάσταση στην Περσία η καθιέρωση από τον ΟΗΕ της αρχής ότι κάθε αποικία της Μ. Βρετανίας μπορεί να εγκαλεί την Μητρόπολη εκεί εν είδει δικαστηρίου, θα δημιουργήσει γενικότερη αναταραχή, βλαπτική για τα συμφέροντα του δυτικού κόσμου.

Η ελληνική αντιπροσωπεία μιλάει επίσης

ξεκάθαρα: Το Κυπριακό έχει τεθεί και υποστηρίζεται από πολλές αντιπροσωπείες. Η ελληνική είναι υποχρεωμένη όχι μόνο να το φέρει στον ΟΗΕ, αλλά και να ηγηθεί του αγώνα. Θα ήταν ιστορικά ασυγχώρητη η Ελλάδα να αφήσει σε άλλες χώρες την προώθηση των εθνικών της θεμάτων.

Ο Λόϊντ δηλώνει πως "αντιλαμβάνεται τη θέση της Ελλάδας και ζητεί μια δεύτερη συνάντηση αφού προηγουμένως συνεννοηθεί με το Λονδίνο. Η δεύτερη συνάντηση πραγματοποιείται. Η ελληνική αντιπροσωπεία προβάλλει την εναλλακτική λύση. Να πείσει τον Μακάριο να μη εμφανιστεί ο ίδιος στα Ηνωμένα Έθνη, αλλά να υποστηρίξει το περιεχόμενο του αιτήματος του η ελληνική αντιπροσωπεία.

Την πρόταση αυτή έχει εγκρίνει μονομερώς η αντιπροσωπεία σαν "περισσότερο αποτελεσματική αφού έτσι:

α). Οι Βρεταννοί αποφεύγουν την "έγκλιση".

β). Διαλύεται η εντύπωση ότι η Αθήνα δεν ευνοεί ανακίνηση του Κυπριακού,

γ) Αποφεύγεται η περίπτωση καταψήφισης του αιτήματος Μακαρίου μέσα στον ΟΗΕ, που η σύνθεση του δεν εξασφαλίζει την υπερψήφιση.

Ο Λόϊντ συμφωνεί απόλυτα.

Ο Μακάριος πείθεται να μην εμφανιστεί στον ΟΗΕ προτιμά και ο ίδιος να φέρει εκεί το θέμα η ελληνική κυβέρνηση.

Μετά τη δεύτερη επίσκεψη του Σέλγουϊν Λόϊντ στο Ουίνσωρ ανάβει το βρετανικό παρασκήνιο:

Ο υπουργός Εξωτερικών Αντονι Ηντεν αφήνει την ελληνική αντιπροσωπεία στο Παρίσι ήσυχη με την εντύπωση ότι το θέμα έχει τακτοποιηθεί όπως συμφωνήθηκε με τον Λόϊντ. Παράλληλα επικοινωνεί γρήγορα με την Αθήνα και πιέζει τον άρρωστο Πλαστήρα να διαβιβάσει στο Παρίσι στην ελληνική αντιπροσωπεία την εντολή να μην πάρει το λόγο για το Κυπριακό.

Η πίεση του Ηντεν πετυχαίνει το στόχο της. Ο Πλαστήρας δίνει μέσω του Ι. Μοάτσου εντολή στον Ε.

Αβέρωφ να ειδοποιήσει τον Ι. Πολίτη να μην ανακοινωθεί θέμα Κυπριακού στον ΟΗΕ. Η απόφαση του πρωθυπουργού έχει ληφθεί την Τετάρτη, την Πέμπτη συζητείται στον ΟΗΕ το θέμα.

Ο Ηντεν έχει φέρει έτσι τα πράγματα, ώστε η αντιπροσωπεία στο Παρίσι να μην έχει κανένα χρονικό περιθώριο να μεταπείσει τον άρρωστο πρωθυπουργό.

Και το "θρίλερ" αρχίζει:

Τετάρτη Μεσημέρι, η ελληνική αντιπροσωπεία ειδοποιείται στο ξενοδοχείο της ότι την επομένη στις 8 π.μ. θα υπάρξει τηλεφωνική κλήση από την Αθήνα από το Υπουργείο Εξωτερικών. Η επικοινωνία είναι δύσκολη εκείνα τα χρόνια. (Η Αθήνα πιάνει Παρίσι μέσω Λονδίνου).

Μολις γίνεται η ειδοποίηση, ο Γ. Μαύρος ζώνεται από ανησυχίες. Φοβάται ότι ο Ηντεν, ό,τι δεν πέτυχε με τον Λόϊντ στο Παρίσι, το πέτυχε με τον άρρωστο Πλαστήρα στην Αθήνα. Διατυπώνει τους φόβους του στους συναδέλφους του, που τους βρίσκουν υπερβολικούς.

Το βράδυ στο εστιατόριο του Ουίνσωρ όπου είναι συγκεντρωμένοι ο Γ. Μαύρος, ο Ι. Πολίτης, οι άλλοι βουλευτές και οι Ζολώτας και Σπυρόπουλος, ο πρώτος θέτει το ερώτημα ανοικτά:

- Αν η Αθήνα διατάξει να μην μιλήσω αύριο, τι θα κάνουμε; Θα αφήσουμε να εκτεθεί η Ελλάδα ανεπανόρθωτα; Αλλωστε ο Βενιζέλος στις ΗΠΑ έχει άγνοια του θέματος.

Συμφωνείται τότε, το εξής:

Αν πράγματι η Αθήνα δώσει τέτοια εντολή ο Πολίτης θα απαντήσει ότι ο ομιλητής Γ. Μαύρος βρίσκεται ήδη καθ' οδόν προς το μέγαρο της διάσκεψης, κι ότι θα επιχειρήσει να του διαβιβάσει το κυβερνητικό μήνυμα...

Το πρωί της Πέμπτης το κρίσιμο τηλεφώνημα γίνεται. Ο Ε. Αβέρωφ διαβιβάζει εντολή του Ν. Πλαστήρα να μην λάβει το λόγο ο Γ. Μαύρος. Ο Πολίτης απαντά ότι ο βουλευτής βρίσκεται ήδη καθ' οδόν για

το "Παλαί Σαγιώ" και ότι θα προσπαθήσει...

Η αντιπροσωπεία έχει οριστικά αποφασίσει να αγνοήσει την εντολή".

Πιο αναλυτικά για το παρασκήνιο μίλησε ο Γεώργιος Μαύρος, στο βιβλίο των Γ. Τσαλακού και Γ. Κρανιδιώτη " Ο Μαιάριος όπως τον είδαν" που κυκλοφόρησε μετά το θάνατο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου που συνέβη το **1977**:

"Ένα από τα πιο συγκινητικά τηλεγραφήματα που πήρα ήταν του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Είχε ζητήσει να του επιτραπεί να εμφανιστεί στην Επιτροπή των Κηδεμονιών για να πληροφορήσει ο ίδιος το διεθνή Οργανισμό και διά μέσου αυτού την παγκόσμια Κοινή Γνώμη για την κατάσταση της Κύπρου και προπαντός για το Δημοψήφισμα με το οποίο ο ελληνοκυπριακός πληθυσμός είχε εκδηλώσει τον Ιανουάριο του **1950** τη θέληση του να αυτοδιατεθεί.

Το αίτημα του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου προκάλεσε μεγάλη αίσθηση στον ΟΗΕ. Η αγγλική αντίδραση υπήρξε άμεση. Ο αναπληρωτής υπουργός των Εξωτερικών της Μεγάλης Βρετανίας Σέλγουϊν Λόϊντ, που παρακολουθούσε τις εργασίες της συνελεύσεως, εναλασσόμενος με τον υπουργό των Εξωτερικών Ηντεν, επισκέφτηκε την ελληνική αντιπροσωπεία στα γραφεία της οδού Μποζόν για να εκφράσει τη μεγάλη ανησυχία της αγγλικής κυβερνήσεως για το ενδεχόμενο να εμφανιστεί ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος στην Επιτροπή των Κηδεμονιών . "Η Κύπρος", μας είπε, "είναι βρετανική αποικία. Αν καθιερωθεί η αρχή ότι κάθε υπήκοος μιας οιασδήποτε βρετανικής αποικίας έχει δικαίωμα να ζητεί να εμφανίζεται ενώπιον του ΟΗΕ για να εκθέτει τα παράπονα του και να υποβάλει τις αξιώσεις του απέναντι στη Μητρόπολη, τότε όλο το σύστημα της Βρετανικής παρουσίας στον κόσμο θα καταρρεύσει με επιπτώσεις και κινδύνους που κατά την αγγλική άποψη δεν αφορούν μόνο την Αγγλία, αλλά ολόκληρο το δυτικό κόσμο".

Η απάντηση της Ελληνικής Αντιπροσωπείας, της οποίας αρχηγός ήταν ο Ιωάννης Πολίτης, υπήρξε σαφής και κατηγορηματική, Η Ελλάς θα υποστηρίξει το

αίτημα του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Η αγγλική Κυβέρνηση με προσωπικό τηλεφώνημα του υπουργού των Εξωτερικών Ηντιεν στον πρωθυπουργό στρατηγό Πλαστήρα ζήτησε την παρέμβαση των Αθηνών για να ματαιωθεί η ομιλία που επρόκειτο να κάμει στις 22 Νοεμβρίου του 1951 στην Επιτροπή των Κηδεμονιών. Αυτό το περίμενα. Βλέποντας τη μεγάλη ανησυχία της αγγλικής κυβερνήσεως, ήμουν παρασκευασμένος για τέτοιο αγγλικό διάβημα στην Αθήνα και για σχετική παρέμβαση του πρωθυπουργού με σκοπό τη ματαίωση της ομιλίας μου.

Ο υπουργός των Εξωτερικών Σοφοκλής Βενιζέλος ήταν τότε στις ΗΠΑ. Η όλη διαχείριση του θέματος ήταν στα χέρια του πρωθυπουργού Πλαστήρα, που η υγεία του είχε ήδη αρχίσει να κλονίζεται σε βαθμό ανησυχητικό.

Έτσι η αγγλική κυβέρνηση απέσπασε υπόσχεση του Πλαστήρα ότι θα δοθεί εντολή στην ελληνική Αντιπροσωπεία να μην ανακινήσει το Κυπριακό στον ΟΗΕ, το βράδυ της 21ης Νοεμβρίου του 1951 πήραμε σήμα ότι τη επομένη το πρωί, ημέρα της ομιλίας μου, θα επικοινωνήσουμε τηλεφωνικώς με το υπουργείο των Εξωτερικών, πριν από τη συνεδρίαση του ΟΗΕ. Δεν υπήρχε την εποχή εκείνη αυτόματη τηλεφωνική επικοινωνία και οι τηλεφωνικές συνδέσεις μεταξύ Αθηνών και Γαλλίας γίνονταν δια μέσου Αγγλίας. Όταν ήρθε το μήνυμα για το επικείμενο τηλεφώνημα, ζήτησα να συγκληθεί αμέσως η Ολομέλεια της ελληνικής αντιπροσωπείας για να σκεφτούμε ποια στάση θα τηρήσουμε, αν η Αθήνα δώσει εντολή να ματαιωθεί η ανακίνηση του Κυπριακού στην Επιτροπή των Κηδεμονιών.

Στη σύσκεψη έλαβαν μέρος όλα τα μέλη της ελληνικής αντιπροσωπείας, στην οποία μετείχαν οι πρεσβευτές Αλέξης Κύρου και Μιχαήλ Μελάς, τα κοινοβουλευτικά μέλη της Αντιπροσωπείας και ο καθηγητής του διεθνούς Δικαίου Ιωάννης Σπυρόπουλος. Το πρώτο θέμα μας ήταν να δούμε ποιο θα ήταν το περιεχόμενο του τηλεγραφήματος και να ρυθμίσουμε αναλόγως τη στάση μας στον ΟΗΕ.

Μεγάλα περιθώρια χρόνου δεν υπήρχαν. Μεταξύ του τηλεφωνήματος των Αθηνών (ώρα 8 το πρωί) και της συνεδριάσεως του ΟΗΕ (ώρα 10 το πρωί) μεσολαβούσαν μόνο δύο ώρες. Επειδή θα ήμουν ο ομιλητής, πήρα πάτος το λόγο, Είπα ότι δεν είχα καμία αμφιβολία ότι το πρωί θα πάρουμε εντολή για τη ματαιώση της ομιλίας, για κάθε περίπτωση, τόνισα, ας το πάρουμε ως δεδομένο και ας δούμε τι θα κάνουμε. Η προσωπική μου άποψη είναι ότι δεν πρέπει με κανένα τρόπο να ματαιωθεί, έστω και αν έρθει αντίθετη οδηγία από την Αθήνα. Εισηγήθηκα να γίνει κάτι που πολιτικά και διπλωματικά ήταν εντελώς ανορθόδοξο: Να μην υπακούσει δηλαδή η διπλωματική αντιπροσωπεία στην εντολή της Κυβερνήσεως.

Η άποψη μου ήταν πολλαπλά θεμελιωμένη. Όταν συνεδριάζει, τόνισα, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, σ' αυτήν είναι συγκεντρωμένοι υπουργοί των Εξωτερικών όλων των χωρών- μελών του Οργανισμού. Ουσιαστικά στα θέματα της Εξωτερικής πολιτικής μεταφέρονται στο Κέντρο του ΟΗΕ και καμιά κυβέρνηση δεν πρέπει να παίρνει αποφάσεις χωρίς να συμβουλευτεί προηγουμένως την Αντιπροσωπεία της στον ΟΗΕ, που έχει όλες τις πληροφορίες και όλα τα στοιχεία για τη χάραξη της ορθής πολιτικής. Εκτός από αυτό ο υπουργός των Εξωτερικών, αφού βρισκόταν στην Αμερική δε θα είχε γνώση της εντολής, της οποίας την ευθύνη είχε αναλάβει ο ασθενών πρωθυπουργός στρατηγός Πλαστήρας. Η άποψη μου έγινε δεκτή από όλα τα μέλη της αντιπροσωπείας και αποφασίστηκε η ομιλία στην Επιτροπή των Κηδεμονιών να γίνει οπωσδήποτε, εναξάρτητα από την αντίθετη εντολή των Αθηνών.

Όπως είχα προβλέψει, το πρωϊνό τηλεφώνημα διαβίβαζε την εντολή του πρωθυπουργού προς την Ελληνική Αντιπροσωπεία να ματαιωθεί η ανακίνηση του Κυπριακού στην Επιτροπή των Κηδεμονιών, που θα γινόταν εκείνο το πρωί. Την εντολή τη διαβίβασε ο τότε υφυπουργός των Εξωτερικών κ. Αβερωφ. Ο Ιωάννης Πολίτης, που πήρε το τηλεφώνημα περιορίστηκε να πει

στον κ. Αβέρωφ πως θα μου διαβιβάσει το μήνυμα στο Μέγαρο Σαγιά, όπου βρισκόμουν ήδη γιατί το θέμα ήταν γραμμένο πρώτο στην ημερήσια διάταξη και επρόκειτο να μιλήσω. Φυσικά, παρά το μήνυμα τηρήθηκε η απόφαση να μιλήσω.

Όταν ο Πρόεδρος της Επιτροπής των κηδεμονιών μου έδωσε το λόγο, ο εκπρόσωπος της Αγγλίας, αναπληρωτής υπουργός των Εξωτερικών Σέλγουϊν Λοϊντ περίμενε πως θα δήλωνα ότι δε θα μιλήσω, δοκίμασε έκπληξη, όταν με είδε να παίρνω το μικρόφωνο και να αρχίζω την αγόρευση μου. Η αγγλική αντιπροσωπεία είχε ησυχάσει με τις διαβεβαιώσεις των Αθηνών, ότι η εντολή για τη μη ανακίνηση του Κυπριακού θα ματαίωνε τη συζήτηση. Όταν, μετά την επιστροφή μου στην Αθήνα, συζήτησα το θέμα με τον υφυπουργό των Εξωτερικών κ. Αβέρωφ μου είπε ότι την εντολή του πρωθυπουργού τη διαβίβασε στην Αντιπροσωπεία, είχε όμως την υπόνοια πως δε θα την ακολουθήσουμε. Αυτή είναι η ιστορία της θέσεως του Κυπριακού στον ΟΗΕ, που ήταν η δεύτερη μετά το δημοψήφισμα του 1950 ενέργεια- αυτή τη φορά από την Ελλάδα".

Όμως ο υπουργός Εξωτερικών Σοφοκλής Βενιζέλος είπε ότι τα πράγματα είχαν γίνει διαφορετικά και ότι η ομιλία του Γεωργίου Μαύρου έγινε στην Επιτροπή Κηδεμονιών με τη σύμφωνη γνώμη των συμμάχων της Ελλάδας και ότι ο ίδιος είχε μάλιστα αναμιχθεί στις διαπραγματεύσεις που είχαν προηγηθεί.

Είπε ο Βενιζέλος (εφημερίδα Βραδυνή των Αθηνών **26.11.1951**) απαντώντας σε βασικές ερωτήσεις:

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Έχετε γνώσιν κύριε Πρόεδρε, της μελετωμένης αμερικανικής προτάσεως περί επιλύσεως του Κυπριακού κατά στάδια, με πρώτην φάσιν την μετατροπήν της μεγαλονήσου εις διατλαντικήν βάσιν, όπου θα σταθμεύουν και ελληνικά στρατεύματα;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Δεν έχω σαφή γνώσιν της προτάσεως δεδομένου ότι αύτη δεν εύρεν ακόμη την τελικήν της διατύπωσιν, την ευρίσκω όμως κατ' αρχήν ενδιαφέρουσαν, εφ' όσον δι' αυτού ή άλλου παραπλησίου

τρόπου θα καθίστατο δυνατόν να προσεγγίσωμεν προς την επίλυσιν του κυπριακού.

Κατά την διέλευσιν μου εκ Παρισίων, συνεσκέφθην δύο φορές επί του θέματος, μετά της παρά τω ΟΗΕ ελληνικής αντιπροσωπείας και διέταξα να θιγῆ το ζήτημα εντός των πλαισίων των πατροπαραδότην φιλικών συμμαχικών σχέσεων μεταξύ της χώρας μας και της Μεγάλης Βρετανίας. Υπέδειξα μάλιστα όπως το περιεχόμενον του λόγου, τον οποίον θα εξεφώνει η ελληνική αντιπροσωπεία, ανακοινωθῆ προηγουμένως εις τας αντιπροσωπείας των Ηνωμένων Πολιτειῶν και της Μ. Βρετανίας διότι ουδέποτε πρόθεσις μας υπήρξε να καταλάβωμεν τους Άγγλους εξ απρόοπτου.

Η ειδική μου άποψις ἦτο όπως το ζήτημα τη Κύπρου περιληφθῆ σαφώς εις την αγόρευσιν του κ. Πολίτη ενώπιον της γενικής συνελεύσεως του ΟΗΕ, επεκράτησεν όμως από κοινού με τους συμμάχους μας η γνώμη όπως τούτο αναπτυχθῆ εις την ειδικήν πολιτικήν επιτροπή, όπως και εγένετο υπό του κ. Μαύρου".

Πραγματικά στην ομιλία του ο Γεώργιος Μαύρος εἶπε αρκετά γύρω από το κυπριακό...

sel 259 a

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελούντες αύριο Κυριακή 9/7/2006 στον ιερό ναό Αρχαγγέλου Μιχαήλ στο Καϊμακλί, το 40ήμερο μνημόσυνο της πολυαγαπημένης μας μητέρας, γιαγιάς και αδελφής και θείας

ΑΝΤΡΟΝΙΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑ ΔΥΣΤΗΝΟΥ
από το Καϊμακλί

καλούμε όσους τιμούν τη μνήμη της όπως παραστούν και προσευχηθούν μαζί μας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσοι παρέστησαν στην κηδεία, κατέθεσαν στεφάνια και λουλούδια, έδωσαν εισφορές, έστειλαν συλλυπητήρια τηλεγραφήματα και γενικά όλους όσοι με οποιοδήποτε τρόπο συμπαραστάθηκαν στο βαρύ μας πένθος για το θάνατο της πολυαγαπημένης μας μητέρας, γιαγιάς, αδελφής και θείας

ΑΝΤΡΟΝΙΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑ ΔΥΣΤΗΝΟΥ
από το Καϊμακλί

Οι τεθλιμμένοι

Παιδιά:

- Δώρος και Μαρία Δύστηνου,
 - Άννα και Παντελής Κ. Παντελή
 - Ελλάδα και Κωστάκης Λαμπασκής
 - Μαρία και Παναγιώτης Παπαδημήτρης
- Εγγόνια, αδέρφια και λοιποί συγγενείς